

Dang Thanh Nam
Auditing 51a, National economics University, Ha Noi, Viet Nam
Email : dangnamneu@gmail.com
Yahoo: changtraipkt
Mobile: 0976266202

CHUYÊN ĐỀ 10:

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Dang Thanh Nam
Auditing 51a, National economics University, Ha Noi, Viet Nam
Email : dangnamneu@gmail.com
Yahoo: changtraipkt
Mobile: 0976266202

KIẾN THỨC CẦN NHỚ

Phương trình đường thẳng có dạng tổng quát $(d): ax + by + c = 0, a^2 + b^2 > 0$.

+ Đường thẳng (d) có véc tơ pháp tuyến $\vec{n}_d = (a; b)$, và véc tơ chỉ phương $\vec{u}_d = (-b; a)$.

+ Phương trình đường thẳng đi qua điểm $M(x_0; y_0)$ và có véc tơ pháp tuyến $\vec{n}_d = (a; b)$ có dạng:
 $(d): a(x - x_0) + b(y - y_0) = 0$.

+ Phương trình đường thẳng đi qua điểm $M(x_0; y_0)$ và có hệ số góc k có dạng:
 $(d): y = k(x - x_0) + y_0$.

+ Phương trình đoạn chắn đi qua điểm $A(a; 0), B(0; b)$ có dạng $(d): \frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$.

+ Phương trình đường thẳng đi qua 2 điểm $M_1(x_1; y_1), M_2(x_2; y_2)$ có dạng

$$(d): \frac{x - x_1}{x_2 - x_1} = \frac{y - y_1}{y_2 - y_1}.$$

Góc giữa 2 đường thẳng

+ Nếu 2 đường thẳng cho dưới dạng hệ số góc

$$\begin{cases} (d_1): y = a_1x + b_1 \\ (d_2): y = a_2x + b_2 \end{cases} \Rightarrow \tan \alpha = \left| \frac{a_1 - a_2}{1 + a_1a_2} \right|, 0 \leq \alpha \leq 90^\circ.$$

+ Nếu 2 đường thẳng cho dưới dạng tổng quát

$$\begin{cases} (d_1): a_1x + b_1y + c_1 = 0 \\ (d_2): a_2x + b_2y + c_2 = 0 \end{cases} \Rightarrow \cos \alpha = \frac{|a_1a_2 + b_1b_2|}{\sqrt{a_1^2 + b_1^2} \sqrt{a_2^2 + b_2^2}}$$

Khoảng cách từ một điểm đến một đường thẳng

$$d(M; (d)) = \frac{|ax_0 + by_0 + c|}{\sqrt{a^2 + b^2}}.$$

Các tính chất trong tam giác

Cho tam giác ABC có 3 đỉnh là A, B, C và trọng tâm G , tâm đường tròn ngoại tiếp tam giác ABC là I , tâm đường tròn nội tiếp tam giác ABC . Khi đó ta có

+ Tọa độ trọng tâm G được xác định bởi

$$\begin{cases} x_A + x_B + x_C = 3x_G \\ y_A + y_B + y_C = 3y_G \end{cases}.$$

+ Tâm đường tròn ngoại tiếp là giao điểm của 3 đường trung trực của tam giác.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- + Tâm đường tròn nội tiếp là giao điểm của 3 đường phân giác trong của tam giác.
- + Phương trình đường phân giác trong của góc A có véc tơ chỉ phương $\vec{u} = \frac{1}{AB} \vec{AB} + \frac{1}{AC} \vec{AC}$.
- + Phương trình đường phân giác ngoài của góc A có véc tơ chỉ phương $\vec{u} = \frac{1}{AB} \vec{AB} - \frac{1}{AC} \vec{AC}$.

BÀI TOÁN VỀ ĐƯỜNG THẲNG VÀ TAM GIÁC

Phương pháp:

- Cho tam giác vuông tại A chẳng hạn thì ta có $\vec{AB} \cdot \vec{AC} = 0$.
- Nếu đề bài cho phương trình đường cao $Ax + By + C = 0$ thì cạnh đối diện sẽ nhận véc tơ $\vec{u} = (A; B)$ làm một véc tơ chỉ phương, vậy nếu biết cạnh đối diện đi qua một điểm nữa thì ta viết được phương trình của cạnh đối diện.
- Nếu đề bài cho phương trình của một hoặc hai đường trung tuyến thì ta tìm được trung điểm cạnh đối diện hoặc trọng tâm của tam giác.

Lưu ý: Thường xét mối liên hệ giữa tọa độ ba đỉnh và trọng tâm $\begin{cases} x_A + x_B + x_C = 3x_G \\ y_A + y_B + y_C = 3y_G \end{cases}$

hoặc $\vec{AG} = \frac{2}{3} \vec{AM}$ với M là trung điểm cạnh BC .

- Nếu đề bài cho phương trình đường phân giác trong d của một góc, và biết một điểm M thuộc một cạnh bên thì ta tìm tọa độ điểm M' đối xứng với M qua d
Điểm M' được xác định qua các bước:
 1. Viết phương trình đường thẳng Δ đi qua M và vuông góc với d .
 2. Xác định tọa độ $I = d \cap \Delta$, vì I là trung điểm của $MM' \Rightarrow M'$ theo công thức liên hệ đối xứng qua một điểm.
- Nếu đề bài cho tâm hay bán kính đường tròn nội tiếp, diện tích tam giác thì chú ý công thức liên hệ $S_{ABC} = p \cdot r = \frac{1}{2} ab \sin C = \frac{1}{2} bc \sin A = \frac{1}{2} ca \sin B$

BÀI TẬP MẪU

Bài 1. Cho điểm $A(2; -2)$ và đường thẳng (d) đi qua điểm $M(3; 1)$ và cắt các trục tọa độ tại B, C . Viết phương trình đường thẳng (d) , biết rằng tam giác ABC cân tại A .

Lời giải:

Giả sử (d) cắt các trục tọa độ tại $B(b; 0), C(0; c)$. Khi đó $(d): \frac{x}{b} + \frac{y}{c} = 1$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Do điểm $M(3;1) \in (d) \Rightarrow \frac{3}{b} + \frac{1}{c} = 1$ (1).

Tam giác ABC cân tại $A \Leftrightarrow AB^2 = AC^2 \Leftrightarrow (2-b)^2 + 4 = 4 + (2+c)^2$ (2)

Từ (1) và (2) suy ra: $\begin{cases} b=6 \\ c=2 \end{cases} \vee \begin{cases} b=2 \\ c=-2 \end{cases}$

Vậy có 2 đường thẳng $(d_1): \frac{x}{6} + \frac{y}{2} = 1; (d_2): \frac{x}{2} + \frac{y}{-2} = 1$.

Bài 2. Cho 2 đường thẳng $(d_1): x - y + 1 = 0; (d_2): 2x + y + 1 = 0$ và điểm $M(2;1)$. Viết phương trình đường thẳng (d) đi qua điểm M và cắt hai đường thẳng trên tại A, B sao cho M là trung điểm của AB .

Lời giải:

Giả sử $A(t_1; t_1 + 1) \in (d_1); B(t_2; -2t_2 - 1) \in (d_2)$

Điểm $M(2;1)$ là trung điểm của AB khi và chỉ khi

$$\begin{cases} x_A + x_B = 2x_M \\ y_A + y_B = 2y_M \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} t_1 + t_2 = 4 \\ (t_1 + 1) + (-2t_2 - 1) = 2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} t_1 = \frac{10}{3} \\ t_2 = \frac{2}{3} \end{cases} \Rightarrow A\left(\frac{10}{3}; \frac{13}{3}\right), B\left(\frac{2}{3}; -\frac{7}{3}\right)$$

$$\Rightarrow \overrightarrow{AB} = -\frac{4}{3}(2; 5)$$

Vậy phương trình đường thẳng $(d): \frac{x-2}{2} = \frac{y-1}{5} \Leftrightarrow (d): 5x - 2y - 8 = 0$.

Bài 3. Cho 2 đường thẳng $(d_1): 2x - y + 5 = 0; (d_2): x + y - 3 = 0$ và điểm $M(-2;0)$ Viết phương trình đường thẳng (d) đi qua điểm M và cắt hai đường thẳng trên lần lượt tại A, B sao cho $\overrightarrow{MA} = 2\overrightarrow{MB}$.

Lời giải:

Giả sử $A(t_1; 2t_1 + 5) \in (d_1); B(t_2; 3 - t_2) \in (d_2)$. Suy ra

$$\overrightarrow{MA} = (2 + t_1; 2t_1 + 5), \overrightarrow{MB} = (t_2 + 2; 3 - t_2)$$

$$\text{Ta có } \overrightarrow{MA} = 2\overrightarrow{MB} \Leftrightarrow \begin{cases} t_1 + 2 = 2(t_2 + 2) \\ 2t_1 + 5 = 2(3 - t_2) \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} t_1 = 1 \\ t_2 = -\frac{1}{2} \end{cases} \Rightarrow \overrightarrow{MA} = (3; 7)$$

Vậy phương trình đường thẳng $(d): \frac{x+2}{3} = \frac{y}{7} \Leftrightarrow 7x - 3y + 14 = 0$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Bài 4. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho hai đường thẳng $d_1 : x - y - 4 = 0$ và $d_2 : 2x - y - 2 = 0$. Tìm tọa độ điểm N thuộc đường thẳng d_2 sao cho đường thẳng ON cắt đường thẳng d_1 tại điểm M thỏa mãn $OM \cdot ON = 8$.

Lời giải:

Gọi $N(a; 2a - 2) \in d_2; M(b; b - 4) \in d_1$

Do O, M, N thẳng hàng nên hệ số góc đường thẳng OM bằng hệ số góc đường thẳng ON :

$$\frac{2a - 2}{a} = \frac{b - 4}{b} \Leftrightarrow b = \frac{4a}{2 - a}$$

Ta có $OM \cdot ON = 8 \Leftrightarrow (a^2 + (2a - 2)^2)(b^2 + (b - 4)^2) = 64$, thay $b = \frac{4a}{2 - a}$ vào ta được

$$(5a^2 - 8a + 4)^2 = 4(a - 2)^2 \Leftrightarrow (5a^2 - 6a)(5a^2 - 10a + 8) = 0 \Leftrightarrow 5a^2 - 6a = 0$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} a = 0 \\ a = \frac{6}{5} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} N(0; -2) \\ N\left(\frac{6}{5}; \frac{2}{5}\right) \end{cases}$$

Vậy có hai điểm $N_1(0; -2); N_2\left(\frac{6}{5}; \frac{2}{5}\right)$

Bài 4. Viết phương trình đường thẳng (d) đi qua điểm $M(4; 1)$ cắt các trục tọa độ tại A, B sao cho.

1. Diện tích tam giác OAB nhỏ nhất.
2. Tổng độ dài $OA + OB$ nhỏ nhất.

Lời giải:

Giả sử (d) cắt các trục tọa độ tại $A(a; 0), B(0; b), a, b > 0$. Khi đó phương trình của (d) là

$$(d): \frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1. \text{ Do } M(4; 1) \in (d) \Rightarrow \frac{4}{a} + \frac{1}{b} = 1(1).$$

1. Ta có $S_{OAB} = \frac{1}{2}ab$, theo (1) ta có $1 = \frac{4}{a} + \frac{1}{b} \geq 2\sqrt{\frac{4}{a} \cdot \frac{1}{b}} = \frac{4}{\sqrt{ab}} \Rightarrow ab \geq 16 \Rightarrow S_{OAB} \geq 8$.

Đẳng thức xảy ra khi và chỉ khi $a = 8, b = 2 \Rightarrow (d): \frac{x}{8} + \frac{y}{2} = 1$.

2. Ta có $OA + OB = a + b = a + \frac{a}{a - 4} = a - 4 + \frac{4}{a - 4} + 5 \geq 2\sqrt{(a - 4) \cdot \frac{4}{a - 4}} + 5 = 9$

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Đẳng thức xảy ra khi và chỉ khi $a - 4 = \frac{4}{a - 4} \Leftrightarrow a = 6; b = 3 \Rightarrow (d): \frac{x}{6} + \frac{y}{3} = 1$.

Bài 5. Cho 2 điểm $A(0;6), B(2;5)$. Tìm trên $(d): x - 2y + 2 = 0$ điểm M sao cho

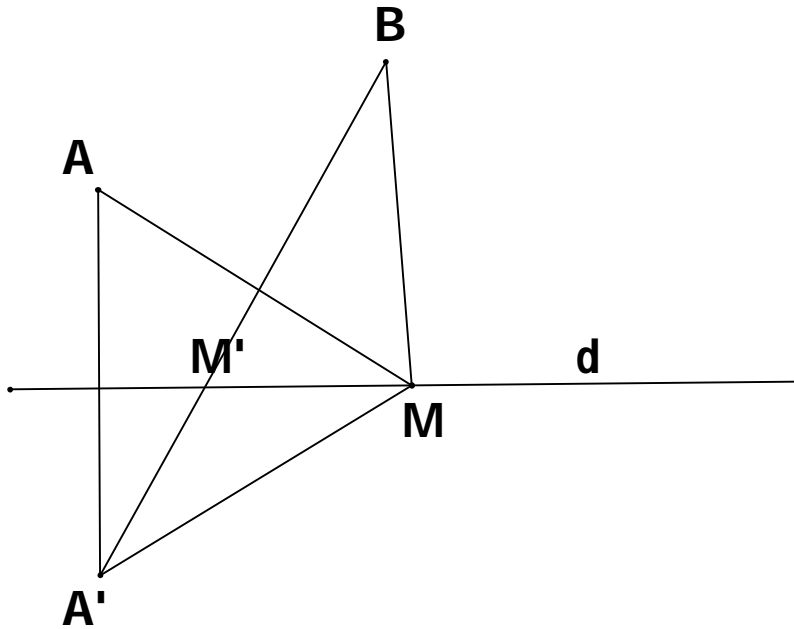
1. $MA + MB$ đạt giá trị nhỏ nhất.
2. $|MA - MB|$ đạt giá trị lớn nhất.

Lời giải:

Thay tọa độ 2 điểm A, B vào phương trình của $(d) \Rightarrow (-10)(-6) > 0 \Rightarrow 2$ điểm A, B nằm cùng phía với đường thẳng (d) .

1. Gọi A' là điểm đối xứng của A qua $(d) \Rightarrow MA + MB = MA' + MB \geq A'B$.

Đẳng thức xảy ra khi và chỉ khi M là giao điểm của đường thẳng $A'B$ và (d) .

Đường thẳng AA' đi qua A và vuông góc với

$(d) \Rightarrow AA': 2x + (y - 6) = 0 \Leftrightarrow 2x + y - 6 = 0$. Tọa độ giao điểm H của (d) và AA' là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} 2x + y - 6 = 0 \\ x - 2y + 2 = 0 \end{cases} \Rightarrow H(2; 2) \Rightarrow A'(4; -2).$$

Đường thẳng $A'B: \frac{x-4}{2-4} = \frac{y+2}{5+2} \Leftrightarrow 7x + 2y - 24 = 0$

Tọa độ điểm M là nghiệm của hệ

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

$$\begin{cases} 7x + 2y - 24 = 0 \\ x - 2y + 2 = 0 \end{cases} \Rightarrow M\left(\frac{11}{4}; \frac{19}{8}\right).$$

2. Ta có $|MA - MB| \leq AB \Rightarrow |MA - MB|_{\max} = AB \Leftrightarrow M = AB \cap (d)$

Đường thẳng $AB: x + 2y - 12 = 0$

Tọa độ điểm M là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} x + 2y - 12 = 0 \\ x - 2y + 2 = 0 \end{cases} \Rightarrow M\left(5; \frac{7}{2}\right).$$

Bài 6. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho 2 điểm $A(0;1), B(2;-1)$ và 2 đường thẳng:
 $(d_1): (m-1)x + (m-2)y + 2 - m = 0; (d_2): (2-m)x + (m-1)y + 3m - 5 = 0$
 Gọi P là giao điểm của $(d_1), (d_2)$. Xác định m để tổng $PA + PB$ lớn nhất.

Lời giải:

d_1, d_2 có véc tơ pháp tuyến là $\vec{n}_1 = (m-1; m-2); \vec{n}_2 = (2-m; m-1)$. Suy ra

$$\vec{n}_1 \cdot \vec{n}_2 = 0 \Rightarrow (d_1) \perp (d_2).$$

Dễ thấy $A \in (d_1), B \in (d_2) \Rightarrow \triangle PAB$ vuông tại P . Ta có

$$(PA + PB)^2 \leq 2(PA^2 + PB^2) = 2AB^2 = 16 \Rightarrow PA + PB \leq 4.$$

Đẳng thức xảy ra khi và chỉ khi tam giác PAB vuông cân tại P , hay góc giữa đường thẳng AB và (d_1) bằng 45° .

Ta có $\vec{n}_{AB} = (1;1)$, từ đó suy ra

$$\cos 45^\circ = \frac{|\vec{n}_{AB} \cdot \vec{n}_1|}{|\vec{n}_{AB}| \cdot |\vec{n}_1|} \Leftrightarrow \frac{|2m-3|}{\sqrt{(m-1)^2 + (m-2)^2}} = 1 \Leftrightarrow \begin{cases} m = 1 \\ m = 2 \end{cases}$$

Bài 7. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy cho điểm $A(2;1)$. Tìm tọa độ điểm B trên trục hoành, điểm C trên trục tung sao cho tam giác ABC vuông tại A và có diện tích lớn nhất, biết điểm B có hoành độ không âm.

Lời giải:

Gọi $B(b;0), C(0;c); b, c > 0 \Rightarrow \vec{AB} = (b-2; -1), \vec{AC} = (-2; c-1)$

Tam giác ABC vuông tại A suy ra

$$\vec{AB} \cdot \vec{AC} = 0 \Rightarrow -2(b-2) - 1(c-1) = 0 \Leftrightarrow c = 5 - 2b \geq 0 \Rightarrow 0 \leq b \leq \frac{5}{2}$$

Diện tích tam giác ABC

$$S_{ABC} = \frac{1}{2} AB \cdot AC = \frac{1}{2} \sqrt{(b-2)^2 + 1} \sqrt{4 + (c-1)^2} = b^2 - 4b + 5$$

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Xét hàm số $f(t) = t^2 - 4t + 5, 0 \leq t \leq \frac{5}{2} \Rightarrow f(t) \leq f(0) = 5$

Vậy diện tích tam giác ABC lớn nhất khi $B(0;0), C(0;5)$.

Bài 8. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho điểm $A(2;2)$ và hai đường thẳng $d_1: x + y - 2 = 0, d_2: x + y - 8 = 0$. Tìm B, C tương ứng thuộc d_1, d_2 sao cho tam giác ABC vuông cân tại A .

Lời giải:

Giả sử $B(b; 2-b) \in d_1; C(c; 8-c) \in d_2$. Ta có

$\overrightarrow{AB} = (b-2; -b), \overrightarrow{AC} = (c-2; 6-c)$. Tam giác ABC vuông cân tại A khi và chỉ khi

$$\begin{cases} \overrightarrow{AB} \cdot \overrightarrow{AC} = 0 \\ AB^2 = AC^2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} (b-2)(c-2) - b(8-c) = 0 \\ (b-2)^2 + b^2 = (c-2)^2 + (8-c)^2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} b = 3 \\ c = 5 \end{cases} \vee \begin{cases} b = -1 \\ c = 3 \end{cases}$$

Vậy có hai cặp điểm B, C thỏa mãn đề bài là $B(3; -1), C(5; 3)$ hoặc $B(-1; 3), C(3; 5)$.

Bài 9. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho bốn điểm $A(1;0), B(-2;4), C(-1;4), D(3;5)$. Tìm điểm M trên đường thẳng $d: 3x - y - 5 = 0$ sao cho hai tam MAB, MCD có diện tích bằng nhau.

Lời giải:

Ta có $AB = 5, CD = \sqrt{17}$. Giả sử điểm $M(a; 3a-5)$ thuộc đường thẳng d

Đường thẳng AB, CD lần lượt có phương trình là

$$AB: 4x + 3y - 4 = 0; CD: x - 4y + 17 = 0$$

Vậy diện tích tam giác MAB, MCD bằng nhau khi và chỉ khi

$$AB \cdot d(M; AB) = CD \cdot d(M; CD) \Leftrightarrow 5 \cdot \frac{|13a-19|}{\sqrt{3^2+4^2}} = \sqrt{17} \cdot \frac{|-11a+37|}{\sqrt{1^2+4^2}} \Leftrightarrow \begin{cases} a = \frac{7}{3} \\ a = -9 \end{cases}$$

Vậy có hai điểm thỏa mãn bài toán là $M_1\left(\frac{7}{3}; 2\right), M_2(-9; -32)$.

Bài 10. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC có diện tích bằng $\frac{3}{2}$ và hai điểm $A(2; -3), B(3; -2)$. Trọng tâm G nằm trên đường thẳng $3x - y - 8 = 0$. Tìm tọa độ đỉnh C của tam giác.

Lời giải:

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Ta có $AB = \sqrt{2}$. Đường thẳng AB có phương trình là $AB: x - y - 5 = 0$. Vì G là trọng tâm tam

$$\text{giác } ABC \text{ nên } S_{ABG} = \frac{1}{3} S_{ABC} = \frac{1}{2} \Rightarrow d(G; AB) = \frac{2S_{ABG}}{AB} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

Gọi $G(a; 3a-8)$ suy ra

$$\frac{|-2a+3|}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2} \Leftrightarrow \begin{cases} a=1 \\ a=2 \end{cases} \Rightarrow G(1; -5), G(2; -2)$$

$$\text{Gọi } M \text{ là trung điểm của } AB \Rightarrow M\left(\frac{5}{2}; -\frac{5}{2}\right)$$

$$\text{Vì } \overrightarrow{MC} = 3\overrightarrow{MG} \Rightarrow \begin{cases} C(2; -2) \\ C(1; -1) \end{cases}$$

Bài 11. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đề-các vuông góc Oxy cho tam giác ABC có trực tâm $H(1; 0)$ chân đường cao hạ từ đỉnh B là $K(0; 2)$ và trung điểm cạnh AB là điểm $M(3; 1)$. Viết phương trình ba cạnh của tam giác ABC .

Lời giải:

Đường cao BK đi qua hai điểm H, K nên có phương trình $BK: 2x + y - 2 = 0$.

Ta có $\overrightarrow{HK} = (-1; 2)$, đường thẳng AC đi qua K và nhận \overrightarrow{HK} làm véc tơ pháp tuyến nên có phương trình $AC: x - 2y + 4 = 0$.

Do $A \in AC, B \in BK$ nên giả sử $A(2a-4; a), B(b; 2-2b)$. Vì điểm $M(3; 1)$ là trung điểm của AB nên ta có hệ

$$\begin{cases} 2a-4+b=6 \\ a+2-2b=2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a=4 \\ b=2 \end{cases} \Rightarrow A(4; 4), B(2; -2)$$

Từ đó suy ra phương trình cạnh $AB: 3x - y - 8 = 0$

Đường thẳng BC đi qua B và vuông góc với $\overrightarrow{HA} = (3; 4)$ nên có phương trình là $BC: 3x + 4y + 2 = 0$.

Bài 12. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đề-các vuông góc Oxy cho tam giác ABC có trực tâm $H(-1; 4)$ và tâm đường tròn ngoại tiếp $I(-3; 0)$, trung điểm cạnh BC là điểm $M(0; -3)$. Viết phương trình đường thẳng AB biết đỉnh B có hoành độ dương.

Lời giải:

Gọi N là trung điểm cạnh AC , vì tam giác ABH đồng dạng với tam giác MNI và AH song song với MI nên $\overrightarrow{HA} = 2\overrightarrow{MI} \Rightarrow A(-7; 10)$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Gọi $B(x; y), x > 0 \Rightarrow \overrightarrow{IM} = (3; -3), \overrightarrow{MB} = (x; y+3)$. Với M là trung điểm cạnh BC nên

$IM \perp MB$ và bán kính đường tròn ngoại tiếp $IA = IB = \sqrt{116}$.

Do đó tọa độ đỉnh B là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} (x+3)^2 + y^2 = 116 \\ -3x + 3(y+3) = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 7 \\ y = 4 \end{cases} \Rightarrow B(7; 4).$$

Vậy đường thẳng AB đi qua hai điểm A, B nên có phương trình là

$$AB: 3x + 7y - 49 = 0.$$

Bài 13. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC vuông tại A . Hai đỉnh A, B nằm trên trục hoành, phương trình cạnh BC có phương trình là $BC: 4x + 3y - 16 = 0$. Xác định tọa độ trọng tâm G của tam giác ABC biết bán kính đường tròn nội tiếp bằng 1.

Lời giải:

Do điểm B thuộc đường thẳng BC và nằm trên Ox nên tọa độ điểm B là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} y = 0 \\ 4x + 3y - 16 = 0 \end{cases} \Rightarrow B(4; 0).$$

Giả sử $A(a; 0) \Rightarrow \overrightarrow{AB} = (4-a; 0)$, gọi $C\left(c; \frac{16-4c}{3}\right) \in BC$. Do tam giác ABC vuông tại A nên

$$\overrightarrow{AB} \cdot \overrightarrow{AC} = 0 \Rightarrow c = a. \text{ Vậy điểm } C\left(a; \frac{16-4a}{3}\right).$$

$$\text{Ta có } S_{ABC} = \frac{1}{2} AB \cdot AC = \frac{1}{2} |a-4| \cdot \left| \frac{16-4a}{3} \right|$$

$$\text{Mặt khác ta lại có } S_{ABC} = pr = \frac{1}{2} \left(|a-4| + \left| \frac{16-4a}{3} \right| + \frac{5}{3} |a-4| \right); \left(p = \frac{AB + BC + CA}{2}, r = 1 \right)$$

$$\text{Từ đó suy ra } |a-4| = 3 \Leftrightarrow \begin{cases} a = 7 \\ a = 1 \end{cases}$$

$$+ \text{ Với } a = 1 \Rightarrow A(1; 0), B(4; 0), C(1, 4) \Rightarrow G\left(2; \frac{4}{3}\right).$$

$$+ \text{ Với } a = 7 \Rightarrow A(7; 0), B(4; 0), C(7, -4) \Rightarrow G\left(6; -\frac{4}{3}\right).$$

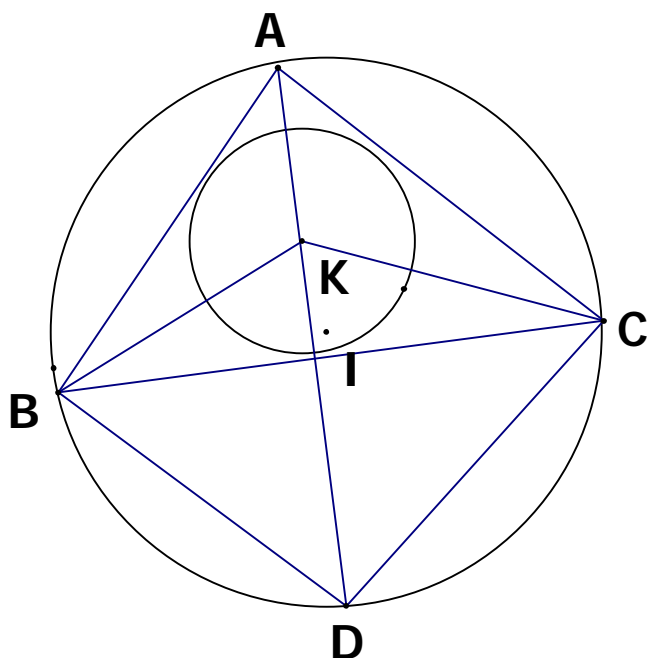
Bài 14. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC nội tiếp đường tròn tâm $I(6; 6)$ và ngoại tiếp đường tròn tâm $K(4; 5)$, biết đỉnh $A(2; 3)$. Xác định tọa độ đỉnh B, C .

Lời giải:

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Ta có $IA = 5$, do vậy phương trình đường tròn ngoại tiếp tam giác ABC có phương trình là $(C): (x-6)^2 + (y-6)^2 = 25$.

Đường phân giác AK đi qua hai điểm A, K nên có phương trình là $AK: x - y + 1 = 0$, đường thẳng này cắt đường tròn (C) tại điểm $D(9;10)$.

Ta có $\widehat{DCK} = \widehat{DKC} = \frac{\widehat{A} + \widehat{C}}{2}$ nên tam giác DKB là tam giác cân.

Suy ra B, C là giao điểm của (C) và đường tròn tâm D bán kính $DK = \sqrt{50}$.

Vậy tọa độ B, C là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} (x-6)^2 + (y-6)^2 = 25 \\ (x-9)^2 + (y-10)^2 = 50 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x=2 \\ y=9 \end{cases} \vee \begin{cases} x=10 \\ y=3 \end{cases}$$

Vậy $B(2;9), C(10;3)$ hoặc $B(10;3), C(2;9)$.

Bài 15. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC cân tại A có phương trình hai cạnh $AB: y+1=0; BC: x+y-2=0$. Tính diện tích tam giác ABC biết AC đi qua điểm $M(-1;2)$.

Lời giải:

Đỉnh B là giao điểm của AB, BC nên tọa độ đỉnh B là nghiệm của hệ

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

$$\begin{cases} y+1=0 \\ x+y-2=0 \end{cases} \Rightarrow B(3;-1).$$

Gọi d là đường thẳng đi qua M và song song với BC , khi đó d có véc tơ pháp tuyến $\vec{n} = (1;1)$.

Suy ra phương trình của $d: (x+1) + (y-2) = 0 \Rightarrow d: x+y-1=0$.

Tạo độ giao điểm N của d và AB là nghiệm hệ

$$\begin{cases} y+1=0 \\ x+y-1=0 \end{cases} \Rightarrow N(2;-1).$$

Tam giác ABC cân tại A nên A nằm trên đường trung trực của MN . Viết được phương trình đường trung trực $MN: x-y=0$.

Khi đó tọa độ điểm A là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} y+1=0 \\ x-y=0 \end{cases} \Rightarrow A(-1;-1).$$

Từ đó ta có $AB = AC = 4, AC \perp AB \Rightarrow S_{ABC} = \frac{1}{2} AB \cdot AC = 8$.

Bài 16. Trong mặt phẳng với hệ trục tọa độ xOy cho tam giác ABC . Biết đường cao kẻ từ đỉnh B và phân giác trong góc A lần lượt có phương trình là $d_1: 3x+4y+10=0$ và $d_2: x-y+1=0$. Điểm $M(0;2)$ thuộc đường thẳng AB đồng thời cách C một khoảng bằng $\sqrt{2}$. Tìm tọa độ các đỉnh của tam giác ABC .

Lời giải:

- Gọi M' là điểm đối xứng của M qua $d_2 \Rightarrow M' \in AC$.

Đường thẳng MM' đi qua M và vuông góc với d_2 nên $MM': x+y-2=0$

Gọi $I = d_2 \cap MM' \Rightarrow I\left(\frac{1}{2}; \frac{3}{2}\right)$ và I là trung điểm của $MM' \Rightarrow M'(1;1)$

- Đường thẳng AC đi qua M' và vuông góc với d_1 nên nhận $\vec{u} = (3;4)$ làm một véc tơ chỉ

phương, vậy $AC: \begin{cases} x=1+3t \\ y=1+4t \end{cases}$

Và $A = d_2 \cap AC \Rightarrow A(4;5)$

- Đường thẳng AB đi qua A và M nên $AB: \frac{x-4}{-4} = \frac{y-5}{2-5} \Leftrightarrow 3x-4y+8=0$

Có $B = d_1 \cap AB \Rightarrow B\left(-3; -\frac{1}{4}\right)$

- Điểm $C(1+3t; 1+4t) \in AC$, do $MC = \sqrt{2} \Rightarrow (1+3t)^2 + (4t-1)^2 = 2$

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

$$\Leftrightarrow \begin{cases} t=0 \Rightarrow C(1;1) \\ t=\frac{2}{25} \Rightarrow C\left(\frac{31}{25}; \frac{33}{25}\right) \end{cases}$$

Vậy các đỉnh của tam giác là $A(4;5), B\left(-3; -\frac{1}{4}\right), C(1;1)$ hoặc $C\left(\frac{31}{25}; \frac{33}{25}\right)$

Bài 18. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy , cho tam giác ABC có đỉnh $B\left(\frac{1}{2}; 1\right)$. Đường tròn nội tiếp tam giác ABC tiếp xúc với các cạnh BC, CA, AB tương ứng tại các điểm D, E, F . Cho $D(3;1)$ và đường thẳng EF có phương trình $y-3=0$. Tìm tọa độ đỉnh A , biết A có tung độ dương.

Lời giải:

Ta có $\overrightarrow{BD} = \left(\frac{5}{2}; 0\right) \Rightarrow BC$ song song với EF hay tam giác ABC cân tại A .

Đường thẳng AD vuông góc với EF nên có phương trình $x-3=0$

Do $F \in EF \Rightarrow F(t;3)$. Mặt khác lại có $BF = BD \Rightarrow \left(t - \frac{1}{2}\right)^2 + 2^2 = \frac{5^2}{2} \Leftrightarrow \begin{cases} t=-1 \\ t=2 \end{cases}$

Với $t=-1$, suy ra $F(-1;3)$ và đường thẳng BF có phương trình:

$$\frac{x - \frac{1}{2}}{-1 - \frac{1}{2}} = \frac{y-1}{3-1} \Leftrightarrow 4x+3y-5=0, \text{ khi đó tọa độ giao điểm } A \text{ của } AD \text{ và } BF \text{ là } A\left(3; -\frac{7}{3}\right), \text{ loại}$$

trường hợp này vì không thỏa mãn A có tung độ dương.

Với $t=2 \Rightarrow F(2;3)$ và đường thẳng $BF: 4x-3y+1=0$, từ đó suy ra $A\left(3; \frac{13}{3}\right)$, thỏa mãn.

Vậy $A\left(3; \frac{13}{3}\right)$ là điểm cần tìm.

BÀI TẬP ĐỀ NGHỊ

- 1.1. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC có đỉnh $B(-4;1)$, trọng tâm $G(1;1)$ và đường thẳng chứa phân giác trong của góc A có phương trình $x-y-1=0$. Tìm tọa độ các đỉnh A và C .
- 1.2. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho điểm $A(0;2)$ và đường thẳng $d: x-2y+2=0$. Tìm trên d hai điểm B, C sao cho tam giác ABC vuông tại B và có $AB=2BC$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.3. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC cân tại A có trọng tâm $G\left(\frac{4}{3}; \frac{1}{3}\right)$. Phương trình đường thẳng $BC: x - 2y - 4 = 0$, đường thẳng $BG: 7x - 4y - 8 = 0$. Xác định tọa độ ba đỉnh A, B, C .
- 1.4. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC có đỉnh $A(1; 2)$. Đường trung tuyến BM và đường phân giác trong CD có phương trình lần lượt là $2x + y + 1 = 0; x + y - 1 = 0$. Viết phương trình cạnh BC .
- 1.5. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC có trung điểm $M(2; 0)$ của cạnh AB . Đường trung tuyến và đường cao kẻ từ đỉnh A có phương trình lần lượt là $7x - 2y - 3 = 0; 6x - y - 4 = 0$. Viết phương trình cạnh AC .
- 1.6. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC cân tại $A(6; 6)$. Đường thẳng đi qua trung điểm của các cạnh AB, AC có phương trình $x + y - 4 = 0$. Tìm tọa độ các đỉnh B, C , biết điểm $E(1; -3)$ nằm trên đường cao đi qua đỉnh C của tam giác đã cho.
- 1.7. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho các đường thẳng $d_1: x + y + 3 = 0, d_2: x - y - 4 = 0, d_3: x - 2y = 0$ Tìm tọa độ điểm M nằm trên đường thẳng d_3 sao cho khoảng cách từ M đến đường thẳng d_1 bằng hai lần khoảng cách từ M đến đường thẳng d_2 .
- 1.8. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho hai điểm $A(0; 2)$ và $B(-\sqrt{3}; -1)$. Tìm tọa độ trực tâm và tâm đường tròn ngoại tiếp tam giác OAB .
- 1.9. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC vuông tại A , phương trình đường thẳng $BC: \sqrt{3}x - y - \sqrt{3} = 0$, các đỉnh A, B nằm trên trục hoành và bán kính đường tròn nội tiếp bằng 2. Tìm tọa độ trọng tâm G của tam giác ABC .
- 1.10. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC vuông tại A , có đỉnh $C(-4; 1)$ phân giác trong góc A có phương trình $x + y - 5 = 0$. Viết phương trình đường thẳng BC , biết diện tích tam giác ABC bằng 24 và đỉnh A có hoành độ dương.
- 1.11. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC cân tại $A(-1; 4)$ và các đỉnh B, C thuộc đường thẳng $x - y - 4 = 0$. Xác định tọa độ các đỉnh B, C biết diện tích tam giác ABC bằng 18.
- 1.12. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy hãy xác định tọa độ đỉnh C của tam giác ABC biết hình chiếu vuông góc của C trên đường thẳng AB là điểm $H(-1; -1)$, đường phân giác trong của góc A có phương trình $x - y + 2 = 0$ và đường cao kẻ từ B có phương trình $4x + 3y - 1 = 0$.
- 1.13. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC có đỉnh $A(-1; 0), B(4; 0), C(0; m); m \neq 0$. Xác định tọa độ trọng tâm G của tam giác ABC theo m . Xác định m để tam giác GAB vuông tại G .

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.14.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC vuông cân tại A , biết $M(1; -1)$ là trung điểm cạnh BC và $G\left(\frac{2}{3}; 0\right)$ là trọng tâm tam giác ABC . Xác định tọa độ ba đỉnh của tam giác.
- 1.15.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho điểm $A(0; 2)$ và đường thẳng d đi qua gốc tọa độ. Gọi H là hình chiếu vuông góc của A trên d . Viết phương trình đường thẳng d biết khoảng cách từ H đến trục hoành bằng AH .
- 1.16.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC vuông cân tại A , cạnh huyền nằm trên đường thẳng $x + 7y - 31 = 0$, điểm $N(7; 7)$ nằm trên cạnh AC , điểm $M(2; -3)$ thuộc cạnh AB và nằm ngoài đoạn AB . Xác định tọa độ ba đỉnh A, B, C .
- 1.17.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác cân, có cạnh đáy $BC: x - 3y - 1 = 0$. Cạnh bên $AB: x - y - 5 = 0$, đường thẳng AC đi qua điểm $M(-4; 1)$. Tìm tọa độ đỉnh C .
- 1.18.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC có đỉnh $A(1; 1), B(-2; 5)$, trọng tâm thuộc đường thẳng $2x + 3y - 1 = 0$. Đỉnh C thuộc đường thẳng $x + y - 1 = 0$. Tính diện tích tam giác ABC .
- 1.19.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho tam giác ABC biết đường cao và trung tuyến xuất phát từ đỉnh A lần lượt có phương trình là $6x - 5y - 7 = 0; x - 4y + 2 = 0$. Tính diện tích tam giác ABC , biết trọng tâm của tam giác nằm trên trục hoành và đường cao xuất phát từ đỉnh B đi qua điểm $M(1; -4)$.

BÀI TOÁN VỀ ĐƯỜNG THẲNG VÀ TỨ GIÁC

BÀI TẬP MẪU

Bài 1. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình bình hành $ABCD$ có điểm $A(1; 0), B(2; 0)$. Giao điểm I của 2 đường chéo thuộc đường thẳng $y = x$. Tìm tọa độ các đỉnh còn lại của hình bình hành, biết diện tích hình bình hành bằng 4.

Lời giải:

Giả sử tọa độ tâm $I(a; a)$, do điểm C đối xứng với A qua I và điểm D đối xứng với B qua I .

Suy ra $C(2a - 1; 2a), D(2a - 2; 2a)$.

Đường thẳng AB chính là trục hoành: $y = 0$, ta có $d(I; AB) = |a|, AB = 1 \Rightarrow$

$$S_{ABCD} = 4S_{IAB} = 2d(I; AB) \cdot AB = 2|a| = 4 \Leftrightarrow a = \pm 2$$

+ Với $a = 2 \Rightarrow C(3; 4), D(2; 4)$.

+ Với $a = -2 \Rightarrow C(-5; -4), D(-6; -4)$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Bài 2. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình chữ nhật $ABCD$ có tâm $I(6;2)$, điểm $M(1;5) \in AB$ và trung điểm E của cạnh CD thuộc đường thẳng $x+y-5=0$. Viết phương trình đường thẳng AB .

Lời giải:

Gọi N đối xứng với M qua $I \Rightarrow N(11;-1)$. Giả sử tọa độ điểm $E(x_0;5-x_0)$

Ta có $\overrightarrow{IE} = (x_0-6;3-x_0)$, $\overrightarrow{NE} = (x_0-11;6-x_0)$. Do $IE \perp NE \Rightarrow \overrightarrow{IE} \cdot \overrightarrow{NE} = 0$

$$\Rightarrow (x_0-6)(x_0-11) + (3-x_0)(6-x_0) = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} x_0 = 6 \\ x_0 = 7 \end{cases}$$

+ Với $x_0 = 6 \Rightarrow \overrightarrow{IE} = (0;-3) \Rightarrow AB: y-5=0$.

+ Với $x_0 = 7 \Rightarrow \overrightarrow{IE} = (1;-4) \Rightarrow AB: x-4y+19=0$.

Bài 3. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình chữ nhật $ABCD$ có diện tích bằng 12, tâm I giao điểm của đường thẳng $(d_1): x-y-3=0$ và đường thẳng $(d_2): x+y-6=0$. Trung điểm một cạnh là giao điểm của (d_1) với trục hoành. Xác định tọa độ bốn đỉnh hình chữ nhật.

Lời giải:

Tọa độ tâm I là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} x-y-3=0 \\ x+y-6=0 \end{cases} \Rightarrow I\left(\frac{9}{2}; \frac{3}{2}\right).$$

Do vai trò các đỉnh A, B, C, D là như nhau, nên ta giả sử đó là trung điểm M của cạnh AD .

Tọa độ điểm M là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} y=0 \\ x-y-3=0 \end{cases} \Rightarrow M(3;0).$$

Suy ra $AB = 2IM = 3\sqrt{2}$. Mặt khác $S_{ABCD} = AB \cdot AD \Rightarrow AD = \frac{S_{ABCD}}{AB} = \frac{12}{3\sqrt{2}} = 2\sqrt{2}$.

Vì M, I cùng thuộc (d_1) suy ra $AD \perp (d_1)$, vậy AD đi qua điểm M và có véc tơ pháp tuyến

$$\vec{n} = (1;1) \Rightarrow AD: (x-3) + y = 0 \Leftrightarrow x + y - 3 = 0.$$

Lại có $MA = MD = \frac{AD}{2} = \sqrt{2} \Rightarrow$ Tọa độ điểm A, D là nghiệm hệ phương trình

$$\begin{cases} x+y-3=0 \\ \sqrt{(x-3)^2 + y^2} = \sqrt{2} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=2 \\ y=1 \end{cases} \vee \begin{cases} x=4 \\ y=-1 \end{cases} \Rightarrow A(2;1), D(4;-1).$$

Các điểm C, B lần lượt đối xứng với A, D qua I . Suy ra tọa độ điểm $C(7;2), B(5;4)$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Bài 4. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình chữ nhật $ABCD$ có tâm $I\left(\frac{1}{2}; 0\right)$, đường thẳng $AB: x - 2y + 2 = 0$, $AB = 2AD$. Tìm tọa độ các đỉnh hình chữ nhật biết đỉnh A có hoành độ âm.

Lời giải:

Cạnh AD, BC vuông góc với AB nên phương trình có dạng: $2x + y + c = 0$, do

$$AB = 2AD \Rightarrow d(I; AB) = \frac{1}{2}d(I; AD).$$

$$\Rightarrow \frac{\left|\frac{1}{2} + 2\right|}{\sqrt{5}} = \frac{1}{2} \frac{|1 + c|}{\sqrt{5}} \Leftrightarrow \begin{cases} c = -6 \\ c = 4 \end{cases}$$

+ Do đó đường thẳng AD, BC có phương trình

$2x + y - 6 = 0; 2x + y + 4 = 0$. Khi đó tọa độ các đỉnh A, B là nghiệm của hệ

$$\begin{cases} x - 2y + 2 = 0 \\ 2x + y - 6 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 2 \\ y = 2 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x - 2y + 2 = 0 \\ 2x + y + 4 = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = -2 \\ y = 0 \end{cases}$$

Do điểm A có hoành độ âm nên $A(-2; 0), B(2; 2)$. Điểm C đối xứng với A qua I nên $C(3; 0)$ và điểm $D(-1; -2)$.

Bài 5. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình thoi $ABCD$ có đỉnh $A(1; 0), B(3; 2); \angle ABC = 120^\circ$. Xác định tọa độ 2 đỉnh C, D .

Lời giải:

Theo giả thiết suy ra tam giác ABD đều, ta có tọa độ trung điểm M của AB là $M(2; 1)$, có

$\overrightarrow{AB} = (2; 2)$. Vậy phương trình đường trung trực của AB là

$$(x - 2) + (y - 1) = 0 \Leftrightarrow x + y - 3 = 0. \text{ Điểm } D \text{ thuộc đường trung trực } AB \text{ nên gọi } D(t; 3 - t).$$

$$\text{Do } ABCD \text{ là hình thoi nên } AD^2 = AB^2 \Rightarrow (t - 1)^2 + (3 - t)^2 = 8 \Leftrightarrow t = 2 \pm \sqrt{3}$$

$$+ \text{ Với } t = 2 + \sqrt{3} \Rightarrow D(2 + \sqrt{3}; 1 - \sqrt{3}), C(-\sqrt{3}; -1 - \sqrt{3}).$$

$$+ \text{ Với } t = 2 - \sqrt{3} \Rightarrow D(2 - \sqrt{3}; 1 + \sqrt{3}), C(-\sqrt{3}; -1 + \sqrt{3}).$$

Bài 6. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình chữ nhật $ABCD$ có các cạnh AB, BC, CA, AD lần lượt đi qua các điểm $M(4; 5), N(6; 5), P(5; 2), Q(2; 1)$. Viết phương trình cạnh AB , biết hình chữ nhật có diện tích bằng 16.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Lời giải:

Giả sử phương trình cạnh $AB: a(x-4) + b(y-5) = 0, a^2 + b^2 > 0$

Khi đó $BC: b(x-6) - a(y-5) = 0$.

$$\text{Ta có } S_{ABCD} = d(P; AB) \cdot d(Q; BC) \Rightarrow \frac{|a-3b|}{\sqrt{a^2+b^2}} \cdot \frac{|-4b+4a|}{\sqrt{a^2+b^2}} = 16 \Leftrightarrow \begin{cases} a = -b \\ a = -\frac{1}{3}b \end{cases}$$

+ Với $a = -b$, chọn $b = 1; a = -1 \Rightarrow AB: -x + y - 1 = 0$.

+ Với $a = -\frac{1}{3}b$, chọn $b = 1; a = -\frac{1}{3} \Rightarrow AB: -x + 3y - 11 = 0$.

BÀI TẬP ĐỀ NGHỊ

- 1.1. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình chữ nhật $ABCD$ có $A(-2; 6)$, đỉnh B thuộc đường thẳng $x - 2y + 6 = 0$. Gọi M, N lần lượt là 2 điểm trên cạnh BC, CD sao cho $BM = CN$. Biết $AM \cap BN = I\left(\frac{2}{5}; \frac{14}{5}\right)$. Xác định tọa độ đỉnh C .
- 1.2. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho hình thang vuông $ABCD$ vuông tại A, D có đáy lớn là CD , đường thẳng AD có phương trình $y = 3x$, đường thẳng BD có phương trình $x - 2y = 0$. Góc tạo bởi 2 đường thẳng AB, BC bằng 45° . Viết phương trình đường thẳng BC biết diện tích hình thang bằng 24, điểm B có hoành độ dương.
- 1.3. Cho hình bình hành $ABCD$ có đỉnh $B(1; 5)$, đường cao $AH: x + 2y - 2 = 0$, phương trình đường phân giác góc C là $x - y - 1 = 0$. Tìm tọa độ 3 đỉnh A, C, D .
- 1.4. Cho hình chữ nhật $ABCD$ có đỉnh $D(-1; 3)$, đường phân giác trong của góc A là $x - y + 6 = 0$. Tìm tọa độ đỉnh B , biết diện tích hình chữ nhật $ABCD$ bằng 18 và đỉnh A có tọa độ thỏa mãn $|x_A| = |y_A|$.
- 1.5. Cho hình thoi $ABCD$ có cạnh AB, CD lần lượt có phương trình là $x - 2y + 5 = 0; x - 2y + 1 = 0$. Viết phương trình đường thẳng AD, BC biết điểm $M(-3; 3)$ thuộc đường thẳng AD và điểm $N(-1; 4)$ thuộc đường thẳng BC .
- 1.6. Cho hình vuông $ABCD$ có tâm $I(1; 1)$, biết điểm $M(-2; 2)$ thuộc cạnh AB và điểm $N(2; -2)$ thuộc cạnh CD . Xác định tọa độ các đỉnh hình vuông.
- 1.7. Cho hình vuông $ABCD$ và điểm $M(-3; -2)$ thuộc cạnh AB , đường tròn nội tiếp hình vuông có phương trình $(x-2)^2 + (y-3)^2 = 10$. Xác định tọa độ bốn đỉnh hình vuông, biết điểm A có hoành độ dương.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.8.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho hình chữ nhật $ABCD$ có điểm $I(6;2)$ là giao điểm của hai đường chéo AC và BD . Điểm $M(1;5)$ thuộc đường thẳng AB và trung điểm E của cạnh CD thuộc đường thẳng $x+y-5=0$. Viết phương trình đường thẳng AB .
- 1.9.** Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đêcac vuông góc Oxy cho hai đường thẳng $d_1: x-y=0$ và $d_2: 2x+y-1=0$. Tìm tọa độ các đỉnh của hình vuông $ABCD$, biết đỉnh A thuộc d_1 và đỉnh C thuộc d_2 và các đỉnh B, D nằm trên trục hoành.
- 1.10.** Cho hình thoi $ABCD$ có một đường chéo là $x+2y-7=0$ và một cạnh có phương trình $x+3y-3=0$. Viết phương trình ba cạnh và đường chéo còn lại của hình thoi, biết một đỉnh của hình thoi là $(0;1)$.

BÀI TOÁN VỀ ĐƯỜNG THẲNG VỚI ĐƯỜNG TRÒN

BÀI TẬP MẪU

Bài 1. Trong mặt phẳng tọa độ vuông góc Oxy cho đường thẳng $(d): x-y+1-\sqrt{2}=0$. Viết phương trình đường tròn đi qua gốc tọa độ và điểm $A(-1;1)$ đồng thời tiếp xúc với đường thẳng (d) .

Lời giải:

Giả sử đường tròn có tâm $I(a;b)$, theo giả thiết ta có

$$\begin{cases} IO^2 = IA^2 \\ IO^2 = d^2(I; (d)) \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a^2 + b^2 = (-1-a)^2 + (1-b)^2 \\ a^2 + b^2 = \frac{(a-b+1-\sqrt{2})^2}{2} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} b = a+1 \\ a^2 + a = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a = 0 \\ b = 1 \end{cases} \vee \begin{cases} a = -1 \\ b = 0 \end{cases} \text{ vậy có 2}$$

đường tròn là

$$x^2 + (y-1)^2 = 1 \text{ hoặc } (x+1)^2 + y^2 = 1.$$

Bài 2. Viết phương trình đường thẳng (d) đi qua điểm $A(2;1)$ và cắt đường tròn $(C): x^2 + y^2 + 2x - 4y - 4 = 0$ theo dây cung MN có độ dài bằng 4.

Lời giải:

Đường tròn (C) có tâm $I(-1;2)$, $R=3$.

$$\text{Đường thẳng } (d): a(x-2) + b(y-1) = 0 \Leftrightarrow ax + by - 2a - b = 0, a^2 + b^2 > 0$$

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Ta có $d(I;(d)) = \sqrt{R^2 - \left(\frac{MN}{2}\right)^2} = \sqrt{3^2 - \left(\frac{4}{2}\right)^2} = \sqrt{5}$

Vậy $\frac{|b-3a|}{\sqrt{a^2+b^2}} = \sqrt{5} \Leftrightarrow a = \frac{3 \pm \sqrt{11}}{4}b$

+ Với $a = \frac{3+\sqrt{11}}{4}b$, chọn $b = 4, a = 3 + \sqrt{11} \Rightarrow (d): (3 + \sqrt{11})x + 4y - 2\sqrt{11} - 10 = 0$.

+ Với $a = \frac{3-\sqrt{11}}{4}b$, chọn $b = 4, a = 3 - \sqrt{11} \Rightarrow (d): (3 - \sqrt{11})x + 4y + 2\sqrt{11} - 10 = 0$.

Bài 3. Cho đường tròn $(C): (x-1)^2 + y^2 = 1$ có tâm $I(1;0)$. Xác định tọa độ điểm M thuộc (C) sao cho $\angle IMO = 30^\circ$.

Lời giải:

Nhận thấy điểm $O(0;0)$ thuộc đường tròn (C) nên $IM = IO = 1$.

Tam giác MIO cân tại $I, \angle IMO = 30^\circ \Rightarrow \angle MIO = 120^\circ$

Gọi điểm $M(a;b) \in (C) \Rightarrow (a-1)^2 + b^2 = 1$ (1)

Áp dụng định lý hàm số cosin cho tam giác MIO ta có

$$OM^2 = IM^2 + IO^2 - 2IO \cdot IM \cos 120^\circ = 3 \Rightarrow a^2 + b^2 = 3$$
 (2)

Từ (1) và (2) suy ra
$$\begin{cases} a = \frac{3}{2} \\ b = \pm \frac{\sqrt{3}}{2} \end{cases} \Rightarrow M\left(\frac{3}{2}; \pm \frac{\sqrt{3}}{2}\right).$$

Bài 4. Viết phương trình đường thẳng (d) đi qua điểm $A(2;3)$ và cắt hai đường tròn $(C_1): x^2 + y^2 = 13; (C_2): (x-6)^2 + y^2 = 25$ lần lượt tại M, N sao cho A là trung điểm của MN .

Lời giải:

Gọi $M(x;y) \in (C_1) \Rightarrow x^2 + y^2 = 13, x \neq 2$ (1). Do A là trung điểm của MN nên $N(4-x; 6-y)$.

Nhưng $N \in (C_2) \Rightarrow (2+x)^2 + (6-y)^2 = 25$ (2)

Từ (1) và (2) suy ra $x = -\frac{17}{5}, y = \frac{6}{5} \Rightarrow M\left(-\frac{17}{5}; \frac{6}{5}\right)$

Đường thẳng (d) đi qua A, M nên $(d): x - 3y + 7 = 0$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Bài 5. Cho đường thẳng $(d): x - 7y + 10 = 0$. Viết phương trình đường tròn (C) có tâm thuộc đường thẳng $2x + y = 0$ và tiếp xúc với đường thẳng (d) tại điểm $A(4; 2)$.

Lời giải:

Giả sử đường tròn (C) có tâm $I(x; -2x) \Rightarrow \overline{IA} = (x - 4; -2x - 2)$. Đường tròn (C) tiếp xúc với đường thẳng (d) tại A suy ra $IA \perp (d) \Rightarrow 7(x - 4) + (-2x - 2) = 0 \Leftrightarrow x = 6 \Rightarrow I(6; -12)$, bán kính $R = IA = 10\sqrt{2}$

Vậy phương trình đường tròn $(C): (x - 6)^2 + (y + 12)^2 = 200$.

Bài 6. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy , cho đường tròn $(C): (x - 1)^2 + (y - 2)^2 = 4$ và đường thẳng $(d): x - y - 1 = 0$. Viết phương trình đường tròn (C') đối xứng với (C) qua đường thẳng (d) .

Lời giải:

Đường tròn (C) có tâm $I(1; 2), R = 2$.

Đường tròn (C') đối xứng với (C) qua (d) nên có tâm I' là điểm đối xứng của I qua (d) và bán kính $R = 2$.

Gọi $H(x; x - 1) \in (d)$ là tọa độ chân đường vuông góc hạ từ I , ta có $\overline{IH} = (x - 1; x - 3)$ và $IH \perp (d) \Rightarrow (x - 1) + (x - 3) = 0 \Leftrightarrow x = 2 \Rightarrow H(2; 1)$

Điểm I' đối xứng với I qua $H \Rightarrow I'(3; 0)$

Vậy phương trình đường tròn $(C'): (x - 3)^2 + y^2 = 4$.

Bài 7. Cho đường tròn $(C): (x - 1)^2 + (y + 2)^2 = 9$ và đường thẳng $(d): 3x - 4y + m = 0$. Xác định m để trên (d) có duy nhất một điểm M kẻ được 2 tiếp tuyến MA, MB (A, B là các tiếp điểm) đến đường tròn (C) sao cho tam giác MAB đều.

Lời giải:

Đường tròn (C) có tâm $I(1; -2), R = 3$

Tam giác MAB đều suy ra tam giác MIA là nửa tam giác đều, suy ra $MI = 2IA = 6$.

Vậy điểm M thuộc đường tròn (C') có tâm I bán kính $R = 6$, điểm M là duy nhất suy ra đường thẳng (d) tiếp xúc với (C') . Từ đó suy ra

$$d(I; (d)) = 6 \Leftrightarrow \frac{|m + 11|}{\sqrt{1^2 + 7^2}} = 6 \Leftrightarrow \begin{cases} m = 19 \\ m = -41 \end{cases}$$

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

Bài 8. Cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 + 4x + 4y + 6 = 0$ và đường thẳng $(d): x + my - 2m + 3 = 0$. Gọi I là tâm của (C) , tìm m để đường thẳng (d) cắt (C) tại hai điểm phân biệt A, B sao cho diện tích tam giác IAB lớn nhất.

Lời giải:

Đường tròn (C) có tâm $I(-2; -2)$ bán kính $R = \sqrt{2}$.

$$\text{Ta có } S_{IAB} = \frac{1}{2} IA \cdot IB \sin \widehat{AIB} = \frac{1}{2} R^2 \sin \widehat{AIB} \leq \frac{1}{2} R^2$$

Dấu bằng xảy ra khi và chỉ khi $\widehat{AIB} = 90^\circ \Rightarrow$ Suy ra

$$d(I; (d)) = \frac{R}{\sqrt{2}} = 1 \Rightarrow \frac{|1 - 4m|}{\sqrt{1 + m^2}} = 1 \Leftrightarrow \begin{cases} m = 0 \\ m = \frac{8}{15} \end{cases}$$

BÀI TẬP ĐỀ NGHỊ

- 1.1. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy cho điểm $A(1; 0)$ và đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 2x + 4y - 5 = 0$. Viết phương trình đường thẳng d cắt (C) tại hai điểm M, N sao cho tam giác AMN vuông cân tại A .
- 1.2. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy , cho 2 đường thẳng $(d_1): \sqrt{3}x + y = 0$ và $(d_2): \sqrt{3}x - y = 0$. Gọi (T) là đường tròn tiếp xúc với (d_1) tại A , cắt (d_2) tại hai điểm B và C sao cho tam giác ABC vuông tại B . Viết phương trình của (T) , biết rằng tam giác ABC có diện tích bằng $\frac{\sqrt{3}}{2}$ và điểm A có hoành độ dương.
- 1.3. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy , cho tam giác ABC có $A(0; 2), B(-2; -2), C(4; -2)$. Gọi H là chân đường cao hạ từ B ; M, N lần lượt là trung điểm của các cạnh AB và BC . Viết phương trình đường tròn đi qua các điểm H, M, N .
- 1.4. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy cho đường tròn $(C): (x - 2)^2 + y^2 = \frac{4}{5}$ và hai đường thẳng $(d_1): x - y = 0, (d_2): x - 7y = 0$. Xác định tọa độ tâm K và bán kính đường tròn (C_1) , biết đường tròn (C_1) tiếp xúc với hai đường thẳng $(d_1), (d_2)$ và có tâm K thuộc đường tròn (C) .
- 1.5. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy cho hai điểm $A(2; 0)$ và $B(6; 4)$. Viết phương trình đường tròn (C) tiếp xúc với trục hoành tại điểm A và khoảng cách từ tâm của (C) đến B bằng 5.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.6. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy cho tam giác ABC có $A(3; -7)$ và trực tâm $H(3; -1)$, tâm đường tròn ngoại tiếp là $I(-2; 0)$. Xác định tọa độ đỉnh C , biết C có hoành độ dương.
- 1.7. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 2x - 2y + 1 = 0$ và đường thẳng $d: x - y + 3 = 0$. Tìm tọa độ điểm M nằm trên d sao cho đường tròn tâm M bán kính gấp đôi bán kính đường tròn (C) tiếp xúc ngoài với (C) .
- 1.8. Trong mặt phẳng với hệ tọa độ Đecac vuông góc Oxy cho đường tròn $(T): (x - 4)^2 + y^2 = 40$. Viết phương trình đường thẳng d đi qua gốc tọa độ và cắt (T) tại hai điểm A, B sao cho $AB = 4BO$.
- 1.9. Trong mặt phẳng Oxy cho đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 4x - 6y + 12 = 0$ có tâm I và đường thẳng $(d): x + y - 4 = 0$. Tìm trên (d) điểm M sao cho tiếp tuyến với đường tròn (C) kẻ từ M tiếp xúc với (C) tại A, B và diện tích tam giác IAB là lớn nhất.
- 1.10. Trong mặt phẳng Oxy cho đường tròn (C) ngoại tiếp tam giác ABC có $A(2; -2), B(4; 0), C(3; \sqrt{2} - 1)$. Viết điểm M thuộc đường thẳng $4x + y - 4 = 0$ sao cho tiếp tuyến kẻ từ M tiếp xúc với (C) tại N và diện tích tam giác NAB lớn nhất.
- 1.11. Cho đường tròn $(C): x^2 - 8x + y^2 + 12 = 0$. Tìm điểm M nằm trên trục tung sao cho từ M kẻ được 2 tiếp tuyến MA, MB (A, B là các tiếp điểm) đến (C) và đường thẳng đi qua 2 tiếp điểm đi qua $I(8; 5)$.
- 1.12. Cho đường tròn tâm $I(C): x^2 + y^2 - 2x + 4y - 4 = 0$. Tìm điểm M nằm trên đường thẳng $x - y + 2 = 0$, sao cho từ M kẻ 2 tiếp tuyến đến (C) tiếp xúc tại A, B và diện tích tứ giác $MIAB$ bằng $6\sqrt{2}$.
- 1.13. Viết phương trình đường thẳng (d) đi qua điểm $M(2; 2)$ và cắt đường tròn $(C): x^2 + y^2 + 2x - 2y - 14 = 0$ tại hai điểm A, B sao cho $MA = 3MB$.

BÀI TẬP TỔNG HỢP

- 1.1. Trong mặt phẳng xOy tìm điểm A trên đường thẳng $d: x - 2y + 1 = 0$ biết qua A kẻ được hai tiếp tuyến AB, AC (với B, C là các tiếp điểm) đến đường tròn $(C): (x - 2)^2 + (y + 1)^2 = 1$ sao cho chu vi tam giác ABC nhỏ nhất.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.2.** Trong mặt phẳng xOy tìm tọa độ ba đỉnh tam giác ABC vuông tại có trọng tâm $G\left(1; \frac{5}{3}\right)$ và A, B, C lần lượt thuộc ba đường thẳng $d_1: 3x + y - 8 = 0$
 $d_2: x - y = 0; d_3: x - 3y + 4 = 0$.
- 1.3.** Trong mặt phẳng xOy cho tam giác ABC có A nằm trên trục hoành $\left(0 < x_A < \frac{5}{2}\right)$ và hai đường cao kẻ từ B, C lần lượt có phương trình là $d_1: x - y + 1 = 0$ và $d_2: 2x + y - 4 = 0$. Tìm tọa độ ba đỉnh A, B, C sao cho diện tích tam giác ABC lớn nhất.
- 1.4.** Trong mặt phẳng xOy cho hai đường tròn $(C_1): (x-3)^2 + (y+1)^2 = 10$ và $(C_2): (x-1)^2 + (y+7)^2 = 50$. Viết phương trình đường thẳng đi qua gốc tọa độ và cắt hai đường tròn trên hai dây cung bằng nhau.
- 1.5.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy viết phương trình bốn cạnh hình vuông không song song với các trục tọa độ; có tâm là gốc tọa độ và hai cạnh kề của hình vuông lần lượt đi qua hai điểm $M(-1; 2); N(3; -1)$.
- 1.6.** Trên mặt phẳng tọa độ xOy lấy hai điểm A, B nằm trên elip $(E): \frac{x^2}{16} + \frac{y^2}{12} = 1$ và đối xứng qua điểm $M\left(-1; -\frac{3}{2}\right)$. Xác định tọa độ điểm $C \in (E)$ sao cho diện tích tam giác ABC lớn nhất.
- 1.7.** Trong mặt phẳng xOy cho đường tròn $(C_1): x^2 + y^2 - 2mx - my + m - 2 = 0$ và đường tròn $(C_2): x^2 + y^2 - 3x + 1 = 0$. Xác định tất cả các giá trị của tham số m để số tiếp tuyến chung của hai đường tròn trên là một số lẻ.
- 1.8.** Trên mặt phẳng tọa độ xOy cho tam giác ABC có trọng tâm $G\left(\frac{7}{3}; \frac{4}{3}\right)$, tâm đường tròn nội tiếp là $I(2; 1)$. Cạnh AB có phương trình $x - y + 1 = 0 (x_A < x_B)$. Xác định tọa độ ba đỉnh A, B, C .
- 1.9.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy viết phương trình đường tròn nội tiếp tam giác ABC vuông tại $A(1; 4)$ có phương trình cạnh $BC: x + 2y + 3 = 0$, và tâm (có hoành độ âm) và cách A một khoảng bằng $\sqrt{10}$.
- 1.10.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho hình thang cân $ABCD$ có hai đáy là AB, CD và hai đường chéo AC, BD vuông góc với nhau. Biết $A(0; 3); B(3; 4), C$ nằm trên trục hoành. Xác định tọa độ đỉnh D của hình thang.
- 1.11.** Trong mặt phẳng xOy cho hai đường tròn $(C_1): x^2 + y^2 = 1$ và đường tròn $(C_2): (x-1)^2 + (y-1)^2 = 10$. Viết phương trình đường thẳng tiếp xúc với (C_1) và cắt (C_2) một đoạn $AB = 6$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.12.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy tìm tọa độ ba đỉnh của tam giác ABC vuông tại A có $A \in d_1 : x - y + 3 = 0 (x_A > 0)$; $B \in Ox$, trung điểm cạnh AB nằm trên đường thẳng $d_2 : 3x - 4y + 8 = 0$ và $I\left(1; \frac{3}{2}\right)$ là tâm đường tròn ngoại tiếp tam giác ABC .
- 1.13.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho tam giác ABC với $B(1;2)$. Đường phân giác trong Δ của góc A có phương trình $2x + y - 1 = 0$, khoảng cách từ C đến Δ bằng hai lần khoảng cách từ B đến Δ . Tìm tọa độ của A, C biết C nằm trên trục tung.
- 1.14.** Cho hình thang vuông $ABCD$ vuông tại A và D có đáy lớn là CD , đường thẳng AD có phương trình $3x - y = 0$, đường thẳng BD có phương trình $x - 2y = 0$, góc tọa bởi hai đường thẳng AB và BC bằng 45° . Viết phương trình đường thẳng BC biết diện tích hình thang bằng 24 và điểm B có hoành độ dương.
- 1.15.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho đường thẳng $(d) : x - y + 1 = 0$ và đường tròn $(T) : x^2 + y^2 - 2x + 4y - 4 = 0$. Tìm điểm M thuộc đường thẳng (d) sao cho qua M ta kẻ được các tiếp tuyến MA, MB đến đường tròn (T) (A, B là các tiếp điểm) đồng thời khoảng cách từ điểm $N\left(\frac{1}{2}; 1\right)$ đến đường thẳng AB là lớn nhất.
- 1.16.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho tam giác ABC có phương trình đường phân giác trong góc A là $x + y + 2 = 0$, đường cao xuất phát từ đỉnh B là $2x - y + 1 = 0$. Cạnh AB đi qua điểm $M(1;1)$, tìm tọa độ các đỉnh A, B, C biết diện tích tam giác ABC bằng $\frac{27}{2}$.
- 1.17.** Trong mặt phẳng xOy cho $A(1;2)$ và các đường thẳng $d_1 : x + 2y - 1 = 0$ $d_2 : x + 2y + 8 = 0$. Tìm điểm $B \in d_1, D \in d_2$ và điểm C sao cho $ABCD$ là hình vuông.
- 1.18.** Trong mặt phẳng xOy cho đường tròn $(C_1) : x^2 + y^2 = 64$ và điểm $A(3;4)$. Đường tròn (C_2) có tâm I_2 và đi qua trung điểm của I_2A . Viết phương trình đường tròn (C_2) sao cho bán kính của đường tròn này là nhỏ nhất.
- 1.19.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho tam giác ABC có đỉnh $A(1;2)$, phương trình đường phân giác trong góc A là $x - y + 1 = 0$ và tâm đường tròn ngoại tiếp $I(6;6)$. Viết phương trình cạnh BC , biết diện tích tam giác ABC gấp ba lần diện tích tam giác IBC .
- 1.20.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho hình thoi $ABCD$, phương trình cạnh BD là $x - y = 0$. Đường thẳng AB đi qua điểm $P(1; \sqrt{3})$, đường thẳng CD đi qua điểm $Q(-2; -2\sqrt{3})$. Tìm tọa độ các đỉnh hình thoi, biết độ dài $AB = AC$ và điểm B có hoành độ lớn hơn 1.
- 1.21.** Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho đường thẳng $d_1 : 2x - 3y - 3 = 0$ và đường thẳng $d_2 : 5x + 2y - 17 = 0$. Viết phương trình đường thẳng d đi qua giao điểm của hai đường thẳng d_1, d_2 đồng thời cắt hai trục tọa độ Ox, Oy tại A, B sao cho $\frac{AB^2}{S_{OAB^2}}$ nhỏ nhất.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.22. Cho hình thang vuông $ABCD$ vuông tại A và D có $BC = CD = 2AB$, trung điểm cạnh BC là điểm $M(1;0)$, đường thẳng AD có phương trình là $x - \sqrt{2}y = 0$. Xác định tọa độ đỉnh A .
- 1.23. Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho đường tròn $(C): (x+2)^2 + (y-1)^2 = 4$. Gọi M là điểm sao cho trung tiếp tuyến qua M tiếp xúc với (C) tại E , cát tuyến qua M cắt (C) tại A, B sao cho tam giác ABE vuông cân tại B . Tìm tọa độ của M sao cho khoảng cách từ M đến O là ngắn nhất.
- 1.24. Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho hình chữ nhật $ABCD$ có diện tích bằng 34; $M(6;-1)$ là trung điểm cạnh BC . Đường thẳng $\Delta: 15x + 8y - 48 = 0$ đi qua tâm của hình chữ nhật và cắt đường thẳng AD tại một điểm thuộc trục tung. Xác định tọa độ các đỉnh của hình chữ nhật.
- 1.25. Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho hai đường tròn $(C_1): x^2 + (y-2)^2 = 1$ và $(C_2): (x-6)^2 + (y-4)^2 = 4$. Tìm điểm A trên (C_1) , điểm B trên (C_2) và điểm C trên trục hoành sao cho tổng $AC + CB$ đạt giá trị nhỏ nhất.
- 1.26. Trong mặt phẳng tọa độ xOy cho điểm $M(-1;0)$ và đường tròn $(C): x^2 + (y+1)^2 = 1$. Viết phương trình đường thẳng d qua M cắt đường tròn (C) tại hai điểm A, B sao cho diện tích tam giác OAB lớn nhất.
- 1.27. Trong mặt phẳng với hệ trục tọa độ xOy cho tam giác ABC . Biết đường cao kẻ từ đỉnh B và phân giác trong góc A lần lượt có phương trình là $d_1: 3x + 4y + 10 = 0$ và $d_2: x - y + 1 = 0$. Điểm $M(0;2)$ thuộc đường thẳng AB đồng thời cách C một khoảng bằng $\sqrt{2}$. Tìm tọa độ các đỉnh của tam giác ABC .
- 1.28. Trong mặt phẳng với hệ trục tọa độ xOy cho tam giác ABC có $AB = 3AC$, đường phân giác trong của góc A có phương trình $x - y = 0$; đường cao hạ từ đỉnh B có phương trình là $3x + y - 16 = 0$. Xác định tọa độ ba đỉnh A, B, C biết cạnh AB đi qua điểm $M(4;10)$.
- 1.29. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy tìm điểm P thuộc đường thẳng $3x - 2y - 1 = 0$ và điểm Q thuộc đường thẳng $2x + y + 3 = 0$ sao cho đường thẳng $7x - y + 8 = 0$ là trung trực của đoạn thẳng PQ .
- 1.30. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho điểm $K(3;2)$ tìm điểm M thuộc đường tròn $(C): x^2 + y^2 - 2x + 1 = 0$ với tâm $I(1;2)$ sao cho $\widehat{IMK} = 60^\circ$.
- 1.31. Trên mặt phẳng với hệ tọa độ Oxy , tìm điểm B thuộc trục hoành và điểm A trên đường thẳng $y - 1 = 0$ sao cho đường thẳng đi qua A cắt đường tròn $(C): (x-2)^2 + (y-2)^2 = 1$ tại hai điểm phân biệt M, N (M nằm giữa A, N); M trung điểm của AN và tam giác ABM cân tại M .

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.32.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho điểm $B(0; 5 - 2\sqrt{3})$, đường tròn $(C): x^2 + (y - 1)^2 = 4$ và đường thẳng $d: y = x - 1$ cắt đường tròn (C) tại hai điểm phân biệt M, N . Tìm điểm A thuộc đường thẳng d (A nằm ngoài đường tròn (C)) sao cho $AB^2 = AM \cdot AN$.
- 1.33.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho hình chữ nhật $ABCD$ có tâm $I(-1; -2)$. Gọi M là trung điểm cạnh BC . Tìm tọa độ các đỉnh hình chữ nhật $ABCD$ biết rằng tam giác IOM có diện tích bằng 4, đường thẳng AB đi qua $N(11; 3)$ và cạnh AD tiếp xúc với đường tròn $(C): (x + 1)^2 + (y + 2)^2 = 2$
- 1.34.** Tìm m để trên đường thẳng $d: 3x - 4y + m = 0$ tồn tại duy nhất một điểm P có thể kẻ được hai tiếp tuyến PA, PB (A, B là các tiếp điểm) tới đường tròn $(C): (x - 1)^2 + (y - 1)^2 = 9$ sao cho tam giác PAB đều.
- 1.35.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho hai điểm $A(4; 4); B(8; -2)$. Tìm điểm C thuộc đường thẳng $d: 3x + 2y - 7 = 0$ sao cho bán kính đường tròn nội tiếp tam giác ABC đạt giá trị lớn nhất.
- 1.36.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho đường thẳng $d: 2x + y - 5 = 0$ và điểm $M(-3; 1)$. Viết phương trình đường tròn (C) đi qua điểm $K(-1; 3)$ và cắt đường thẳng d tại hai điểm phân biệt A, B sao cho MA, MB là hai tiếp tuyến vuông góc của đường tròn (C) .
- 1.37.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho đường thẳng $d_1: x + 2y - 1 = 0$ và $d_2: x + 2y - 3 = 0$ và hai điểm $A(-2; -3), B(1; 3)$. Tìm hai điểm M thuộc d_1 , N thuộc d_2 . Biết rằng MN vuông góc với d_1 và độ dài đường gấp khúc $AMNB$ ngắn nhất.
- 1.38.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho đường tròn (C) có tâm $I(4; 0)$ bán kính $R = 2$. Tìm điểm M trên trục tung sao cho từ M kẻ được hai tiếp tuyến MA, MB (A, B là các tiếp điểm) đến (C) và AB đi qua điểm $E(4; 1)$.
- 1.39.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho tam giác ABC có $A(0; 0); B(2; 4); C(6; 0)$ và các điểm M trên cạnh AB , điểm N trên cạnh BC , điểm P, Q trên cạnh AC . Xác định tọa độ bốn điểm M, N, P, Q biết $MNPQ$ là hình vuông.
- 1.40.** Cho đường tròn $(T): (x - 1)^2 + (y + 2)^2 = 1$ và đường thẳng $(\Delta): 2x - y + 1 = 0$. Tìm điểm A thuộc đường thẳng (Δ) sao cho từ A kẻ được các tiếp tuyến AB, AC (B, C là các tiếp điểm) đến (T) sao cho diện tích tam giác ABC bằng $\frac{27}{10}$.

HÌNH HỌC GIẢI TÍCH TRONG MẶT PHẪNG

- 1.41.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy, cho đường tròn $(T): (x-4)^2 + (y-6)^2 = 5$ và hai điểm $A(2;5); B(6;5)$ nằm trên (T) . Đỉnh C của tam giác ABC di động trên đường tròn (T) . Tìm tọa độ trực tâm H của tam giác ABC biết H nằm trên đường thẳng $(\Delta): x - y + 1 = 0$.
- 1.42.** Trong mặt phẳng Oxy cho đường tròn $(T): x^2 + y^2 + 3x - 6y = 0$. Gọi M, N là hai điểm di động trên (T) sao cho $\widehat{MON} = 30^\circ$ (với O là gốc tọa độ). Tìm tọa độ trọng tâm G của tam giác OMN biết G nằm trên đường thẳng $(\Delta): x - y + 1 = 0$.
- 1.43.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy, cho đường tròn $(T): (x+2)^2 + (y-1)^2 = 4$. Gọi M là điểm sao cho tiếp tuyến qua M tiếp xúc với (T) tại E , cát tuyến qua M cắt (T) tại A, B sao cho tam giác ABE vuông cân tại B . Tìm tọa độ điểm M sao cho khoảng cách từ M đến O là ngắn nhất.
- 1.44.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho điểm $I(2;4)$ và hai đường thẳng $d_1: 2x - y - 2 = 0$ và $d_2: 2x + y - 2 = 0$. Viết phương trình đường tròn (T) có tâm I , cắt d_1 tại hai điểm A, B và cắt d_2 tại hai điểm C, D sao cho $AB + CD = \frac{16\sqrt{5}}{5}$.
- 1.45.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho tam giác ABC có tâm đường tròn ngoại tiếp $I(4;-1)$, phương trình đường cao và trung tuyến xuất phát từ đỉnh A lần lượt có phương trình là $x + y - 1 = 0$ và $x + 2y - 1 = 0$. Viết phương trình các cạnh tam giác ABC .
- 1.46.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho ba điểm $A(3;4); B(1;2); C(5;0)$. Viết phương trình đường thẳng d đi qua A sao cho biểu thức sau đạt giá trị lớn nhất $P = 2.d(B;(d)) + d(C;(d))$, ở đây $d(B;(d)); d(C;(d))$ lần lượt là khoảng cách từ điểm B, C đến đường thẳng d .
- 1.47.** Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho hai đường thẳng $d_1: 2x + y - 2 = 0; d_2: x - 2y + 1 = 0$. Gọi A, B, C lần lượt là hình chiếu vuông góc của điểm $M\left(\frac{5}{13}; -\frac{12}{13}\right)$ xuống $d_1; d_2$ và trục hoành. Chứng minh rằng ba điểm A, B, C thẳng hàng.

